

avaluació educació primària

CURS 2020-2021

competència lingüística:

llengua catalana

instruccions

- Per respondre a les preguntes de la prova trobaràs un **FULL DE RESPOSTES** amb dues parts.
 - La **PART 1** és per respondre a la majoria de preguntes, marcant amb una X la casella corresponent. Les primeres són sobre un text que escoltaràs i les altres són sobre dos textos que llegiràs.

Només hi ha una resposta correcta per a cada pregunta. Si t'equivoques, omple tot el quadrat i marca de nou amb una X la resposta correcta. Per tornar a marcar com a correcta una resposta prèviament emplenada, encercla-la.
 - La **PART 2** és per:
 - respondre a les preguntes **19 i 37**;
 - escriure la redacció final. Si necessites fer una planificació o esquema del text que has d'escriure, pots utilitzar l'espai indicat en el quadern.
- En acabar la prova, no t'oblidis de respondre a la pregunta de valoració que hi ha a la **PART 1**.
- Per fer la prova utilitza un bolígraf.
- No facis servir cap corrector (líquid, cinta...).

COMPRENSIÓ ORAL

Ara escoltaràs un text dues vegades. La primera és per respondre a les preguntes i la segona, per repassar les teves respostes. Tens un minut per llegir l'enunciat de les preguntes abans d'escoltar el text.

UN REPTE D'ALÇADA

- 1. Quan la presentadora del programa ens diu que ens situem a l'Àfrica, què hem de fer?**
 - a. Anar a un país de l'Àfrica.
 - b. Pensar a anar a l'Àfrica algun dia.
 - c. Començar un projecte sobre l'Àfrica.
 - d. Entendre que allò que explicarà passa a l'Àfrica.

- 2. El Kilimanjaro destaca entre d'altres muntanyes perquè...**
 - a. és un volcà molt actiu.
 - b. és la muntanya més alta de tot Àfrica.
 - c. marca la frontera entre quatre països.
 - d. tots els escaladors del món pugen al seu cim.

- 3. La mare de la Montana és...**
 - a. dietista.
 - b. esportista.
 - c. periodista.
 - d. guia de muntanya.

COMPRENSIÓ ORAL**4. Què va fer la Montana per preparar-se per pujar al cim?**

- a. Entrenar a casa seva cada dia.
- b. Córrer de quatre a vuit hores.
- c. Fer excursions molt llargues.
- d. Menjar verdura cada dia.

5. La Montana feia una dieta especial per...

- a. ser més prima.
- b. marcar-se un nou repte.
- c. donar el màxim de si mateixa.
- d. menjar només el que li agradava.

6. Van començar la gran aventura quan...

- a. el clima a l'Àfrica era el més adequat.
- b. la Montana va sentir que ja estava preparada.
- c. feia dos anys i mig que havia mort el seu pare.
- d. la mare va creure que la Montana estava preparada.

7. La Montana es va marcar el repte de pujar al Kilimanjaro perquè volia...

- a. dedicar el triomf al seu pare.
- b. ser escaladora professional.
- c. guanyar molts diners.
- d. fer-se famosa.

8. Què feia la Montana en els moments difícils?

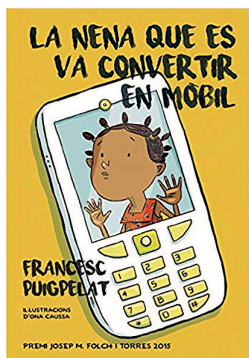
- a. Pensar a arribar al cim.
- b. Entrenar a consciència.
- c. Recordar el seu pare.
- d. Mirar al cel.

9. La Montana va dedicar els diners que va guanyar a...

- a. col·laborar en la investigació de la malaltia del pare.
- b. ajudar persones malaltes com el seu pare.
- c. fer difusió de l'esport que més li agradava.
- d. donar suport a escaladors de tot el món.

Llegeix aquest text amb atenció i tria la resposta correcta a cada pregunta. Marca-la a la PART 1 del FULL DE RESPOSTES.

MUKELE

Em dic Mukele i vaig néixer fa dotze anys en un poblet de l'Àfrica, un poblet tan petit que no té ni nom. En diem Waku, que, en la meua llengua, el suahili, significa precisament això: 'poblet'. És un d'aquells típics llogarrets que surten sovint en els reportatges sobre animals que fan a la televisió, i que estan formats per cabanes de fusta amb sostres de palla.

Fa quatre anys, els nens de Waku vam començar a anar a l'escola. Va venir un mestre de la capital, que es deia Lauru, i va portar alguns llibres i un ordinador de l'any de la picor. L'escola es va instal·lar en una cabana buida, per això, en Lauru es va haver de passar uns dies fabricant pupitres i cadires amb caixes trencades i fustes velles. Era un bon mestre, però crec que el vam fer parar boig. En total, tenia gairebé cinquanta alumnes entre els sis i els setze anys. Jo vaig aprendre a escriure en suahili. També vaig aprendre anglès, que em va ser molt útil per entendre els jocs que portava incorporats el vell ordinador de l'aula. Les quatre regles de les matemàtiques també em van semblar fàcils.

Un dia, en Lauru ens va ensenyar un mapa de Tanzània i vaig descobrir que la capital del meu país es diu Dodoma. A més, ens va portar un globus terraquí multicolor, on vaig veure per primera vegada la silueta d'Àfrica i vaig descobrir on eren Europa, Àsia i Amèrica. I em vaig sorprendre de veure que la Terra és rodona!

En un viatge, en Lauru va portar un vell televisor des de Dodoma. Moltes estones miràvem programes divulgatius. Va ser així com vaig veure per primera vegada aquests reportatges d'animals en què surten lleons, ximpanzés i els típics poblets africans com Waku. I també llavors vaig descobrir París, Londres i Roma. Londres era on hi havia la Torre de Londres. En canvi, no aconseguia retenir si la torre Eiffel era a Roma i el Coliseu a París, o a l'inrevés. Però la ciutat que més m'agradava a la tele era Nova York. Admirava els seus gratacels, les seves botigues, els seus ponts i l'Estàtua de la Llibertat. I em sorprenia que existís el Central Park al mig de Manhattan, cobert d'arbres. Per a què volien tants arbres a la ciutat, els americans, si a l'Àfrica en sobren?

L'electricitat per a la tele i l'ordinador la produïa un petit generador que funcionava amb benzina, perquè els pals de la llum no arribaven fins a Waku. Les cases s'illuminaven amb espelmes i amb el foc amb què cuinaven, que omplia de fum les cabanes.

Waku ni tan sols sortia al mapa, però sovint rebia visites d'estrangers. N'hi havia de dues classes: turistes i *ongos*. Els turistes portaven botes de muntanya, telèfons mòbils, tauletes, enormes càmeres fotogràfiques i farmacioles amb antidots contra les picades de serps i taràntules. Intentaven caure simpàtics. L'altra classe eren els de les ONG*, als quals anomenàvem, per abreviar, els *ongos*. Aquests solien portar coses per regalar, com samarretes

COMPRESIÓ LECTORA. TEXT 1

d'equips de futbol, raquetes de tennis, diccionaris d'anglès i mosquiteres. Sempre els dèiem que a Waku no hi ha mosquits. Però els *ongos*, tossuts com mules amb les seves mosquiteres. Al final, però, no ens van anar malament: en vam fer una xarxa per jugar a tennis al mig de la sabana i una porteria de futbol.

Francesc Puigpelat, *La nena que es va convertir en mòbil* (text adaptat)

*ONG: organització no governamental. Són associacions que no depenen de cap govern i que es dediquen a fer tasques solidàries. A les persones que en formen part se'ls diu 'cooperants'.

10. On viu la Mukele és un lloc on...

- a. les cases són petites, fetes de pedra i fusta.
- b. hi ha cases de fusta amb sostres de palla.
- c. tot són barraques amb pallers.
- d. totes les casetes tenen jardí.

11. Tria l'opció correcta per completar l'oració.

(No cal que l'escriguis a l'espai en blanc.)

En Lauru, el mestre, va trobar l'escola buida, _____ amb quatre fustes va fer les taules i les cadires.

- a. com
- b. però
- c. en resum
- d. d'una banda

12. En l'expressió “el vam fer parar boig” (subratllada al text), ‘el’ es refereix...

- a. a Waku.
- b. a la Mukele.
- c. al mestre de la Mukele.
- d. a un amic de la Mukele.

13. A la Mukele li era molt útil aprendre anglès a l'escola per entendre...

- a. els turistes.
- b. les matemàtiques.
- c. els jocs de l'ordinador.
- d. els documentals sobre animals.

COMPRESIÓ LECTORA. TEXT 1

14. Què és el que més va impactar la Mukele en veure el globus terraqüi?

- a. Reconèixer la silueta d'Àfrica.
- b. Descobrir que el planeta és rodó.
- c. Contemplar com és la silueta d'Amèrica.
- d. Aprendre que la capital de Tanzània és Dodoma.

15. Els programes divulgatius són...

- a. notícies.
- b. anuncis.
- c. concursos.
- d. documentals.

16. En el text, què significa “retenir” (subratllat al text)?

- a. Memoritzar.
- b. Confondre.
- c. Moure's.
- d. Agafar.

17. De les ciutats que veu a la tele, quina és la preferida de la Mukele?

- a. París.
- b. Roma.
- c. Londres.
- d. Nova York.

18. A l'escola de la Mukele, com funciona la tele?

- a. Amb wifi.
- b. Amb electricitat.
- c. Amb un generador.
- d. Amb dues bateries.

19. En què es distingien els turistes i els *ongos* que visitaven el poble de la Mukele?

NO ESCRIGUIS EN AQUEST ESPAI

Respon a la PART 2 del FULL DE RESPOSTES.

COMPRESIÓ LECTORA. TEXT 1

20. La Mukele diu que els *ongos* són “tossuts com mules” (subratllat al text) perquè...

- a. sempre els regalen coses.
- b. es creuen molt importants.
- c. tenen por de les serps i les taràntules.
- d. no canvien d'opinió respecte als mosquits.

21. Els *ongos* viatgen a països com el de la Mukele, principalment per...

- a. millorar la vida dels seus habitants.
- b. visitar els seus poblats, pobles i ciutats.
- c. tenir aventures i experiències exòtiques.
- d. fer reportatges fotogràfics de llocs poc coneguts.

22. A continuació tens unes frases que s'identifiquen amb les lletres A-B-C-D. Indica en quin ordre la Mukele parla dels temes següents:

A.

Les ciutats del món que descobreix en els documentals de la tele.

B.

El que fan els turistes i els *ongos*, els cooperants de les ONG, quan visiten el seu poblat.

C.

El lloc on viu.

D.

La seva escola.

- a. C → D → A → B
- b. C → D → B → A
- c. D → C → A → B
- d. D → C → B → A

23. Quin és el tema principal del text que has llegit?

- a. Les ciutats més importants del món.
- b. Les vivències d'una nena africana.
- c. La tasca de les ONG a l'Àfrica.
- d. Una escola de l'Àfrica.

Llegeix aquest text amb atenció i tria la resposta correcta a cada pregunta. Marca-la a la PART 1 del FULL DE RESPOSTES.

EL XIMPANZÉ

El ximpanzé és un mamífer, de l'ordre dels primats, de la família dels homínids. És l'espècie més propera genèticament a l'ésser humà. Viu a les selves plujoses, als boscos propers a un riu o a un pantà i a les sabanes arbrades de l'Àfrica tropical.

CARACTERÍSTIQUES FÍSQUES			BIOLOGIA			ZONA HÀBITAT
20-70 kg	70-170 cm	Longevitat: Viu més de 50 anys	Hàbitat: La selva	Vida social: Grup	Alimentació: Omnívora	
						

DESCRIPCIÓ

El ximpanzé té el cos cobert per un pelatge gruixut de color negre, excepte la cara, les orelles, els dits, els palmells de les mans i les plantes dels peus, que tenen la pell de color rosa. Té un bony d'os per sobre dels ulls i el nas pla.

Tant els polzes de les mans com els dits grans dels peus li permeten agafar coses amb precisió. Té els braços molt més llargs que les cames. No té cua. El ximpanzé mascle fa, aproximadament, un metre amb setanta centímetres d'alt i pesa uns setanta quilos. Les femelles són més petites.

El cervell del ximpanzé és la meitat de la mida del cervell humà.

ALIMENTACIÓ

El ximpanzé és un animal omnívor. Menja fruita, fulles, llavors, flors, resines i mel i complementa aquesta dieta amb insectes o amb vertebrats que és capaç de caçar en grup, de forma organitzada. Sol caçar ocells i petits mamífers com cries d'antílops o altres primats de mida petita i mitjana.

REPRODUCCIÓ

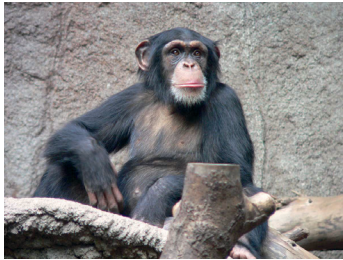
La gestació del ximpanzé dura uns vuit mesos i normalment neix una sola cria en cada part. Les cries són deslletades a l'edat de tres anys, però mantenen una relació propera amb la mare diversos anys més.

CONDUCTA

Aquesta espècie és capaç d'utilitzar eines. Recull petits bastons per introduir-los en els termiters a fi de capturar tèrmit, uns insectes que mengen fusta. També utilitza pedres per trencar les closques de les llavors més dures i fabrica esponges amb fulles o molses per aprofitar l'aigua de les cavitats dels arbres. Com que es mou per buscar aliment, cada nit fa un niu amb branques i fulles per dormir dalt dels arbres. Si es queda uns dies en un lloc concret, perquè hi ha aliment que li agrada, pot reaprofitar els nius, però hi posa fulles fresques i netes.

Li agrada moure's per dalt dels arbres. Quan baixa a terra, la seva locomoció és quadrúpeda, suporta el pes del cos sobre els dits de les mans i els peus. No obstant això, també pot caminar sobre els dos peus, quan té les mans ocupades o en distàncies curtes.

Viu socialment en família, amb un mascle dominant, mascles joves immadurs i algunes femelles amb les cries. A vegades, es poden agrupar diverses famílies, que formen tribus.

COMPRESIÓ LECTORA. TEXT 2

El ximpanzé té estratègies de cacera complexes que exigeixen cooperació. Pot aprendre a utilitzar símbols i entendre aspectes de la llengua humana, incloent-hi conceptes de nombre i seqüència numèrica.

Els estudis recents han mostrat que el ximpanzé pot expressar decepció, amor i també pena davant la mort. Té curiositat i respecte envers altres espècies.

El ximpanzé es comunica d'una manera similar a la comunicació no verbal humana, utilitzant vocalitzacions, gestos amb les mans i expressions facials. En els anys 60 del segle passat, uns científics van ensenyar la llengua de signes a un ximpanzé anomenat Washoe. Washoe va arribar a aprendre uns vuit-cents signes i espontàniament els ensenyava a uns altres ximpanzés.

El riure podria no limitar-se als humans. Els ximpanzés, els gorilles i els orangutans fan rialles en resposta a les pessigolles. Això s'ha comprovat en ximpanzés salvatges i captius. Els humans i els ximpanzés comparteixen àrees del cos per pessigollejar similars, com les aixelles i la panxa.

<https://www.zoobarcelona.cat/ca/animals/ximpanze>
<https://ca.wikipedia.org/wiki/Ximpanz%C3%A9> (text adaptat)

24. A quina part del continent africà viu el ximpanzé en llibertat?

- a. Al sud.
- b. Al nord.
- c. A tot el continent.
- d. A la zona tropical.

25. Com és el clima on viu el ximpanzé?

- a. Fred i plujós.
- b. Càlid i plujós.
- c. Temperat i sec.
- d. Desèrtic, sense precipitacions.

26. Què és un “bony” (subratllat al text)?

- a. Una part que sobresurt.
- b. El nom d'un os del cap.
- c. El pèl de les celles.
- d. Pell arrugada.

27. Com és el nas del ximpanzé?

- a. Fi.
- b. Tort.
- c. Pelut.
- d. Aixafat.

COMPRESIÓ LECTORA. TEXT 2

28. Indica quina d'aquestes oracions està ben puntuada.

- a. La femella ximpanzé, més petita que el mascle, no arriba a metre setanta d'altura.
- b. La femella ximpanzé més petita que el mascle, no arriba, a metre setanta d'altura.
- c. La femella ximpanzé, més petita que, el mascle, no arriba a metre setanta d'altura.
- d. La femella, ximpanzé, més petita que el mascle, no arriba a metre setanta d'altura.

29. L'alimentació del ximpanzé és...

- a. insectívora.
- b. omnívora.
- c. herbívora.
- d. carnívora.

30. Tria l'opció correcta per completar l'oració.

(No cal que l'escriguis a l'espai en blanc.)

Les cries de ximpanzé, quan acaben de néixer, _____ a pesar uns dos quilos.

- a. acostumen
- b. acostumant
- c. acostumaven
- d. acostumarien

31. Les cries del ximpanzé deixen de mamar quan tenen...

- a. vuit mesos.
- b. dos anys.
- c. tres anys.
- d. set anys.

32. El ximpanzé canvia de niu quasi cada nit perquè...

- a. el niu es desfà fàcilment.
- b. dorm allà on troba el menjar.
- c. es vol protegir dels depredadors.
- d. no li agrada quedar-se sempre al mateix arbre.

33. La locomoció del ximpanzé és normalment "quadrúpeda" (subratllat al text). Això significa que camina...

- a. sobre els peus i les mans.
- b. quatre passes i s'atura.
- c. sobre els dos peus.
- d. fent saltirons.

COMPRENSIÓ LECTORA. TEXT 2**34. Normalment, qui mana a les tribus dels ximpanzés?**

- a. La femella que té més cries.
- b. L'animal de més edat.
- c. El mascle dominant.
- d. El jove més fort.

35. Què significa “cooperació” (subratllat al text)?

- a. Paciència.
- b. Imaginació.
- c. Classificació.
- d. Col·laboració.

36. Segons el text, el ximpanzé pot aprendre a...

- a. entendre el que li diuen.
- b. parlar amb l'ensinistrador.
- c. llegir i escriure paraules soltes.
- d. sumar i restar quantitats senzilles.

37. Alguns estudis han demostrat que el ximpanzé pot sentir decepció, amor i pena per la mort. Què significa això?

NO ESCRIGUIS EN AQUEST ESPAI

Respon a la PART 2 del FULL DE RESPOSTES.

38. El ximpanzé utilitza “vocalitzacions” per comunicar-se (subratllat al text). Això significa que...

- a. aprèn el vocabulari de la llengua que li parlen.
- b. vocalitza tots els sons que li ensenyen.
- c. produeix sons vocàlics amb la boca.
- d. coneix totes les vocals.

39. Aquest text està dirigit especialment a...

- a. cuidadors del zoològic.
- b. investigadors i científics.
- c. nens i nenes que comencen a llegir.
- d. tothom que vulgui saber més sobre els ximpanzés.

ESQUEMA DE LA REDACCIÓ

Si ho necessites, en aquesta pàgina pots planificar o fer un esquema de la teva redacció. Escriu-ne la versió definitiva a la PART 2 del FULL DE RESPOSTES.

Com que acabeu l'educació primària, a la classe decidiu que fareu un regal a tots els mestres: un llibre amb els vostres escrits.

Escriu sobre la mestra o el mestre que més t'agrada. Descriu-lo: com es diu, com és físicament, com li agrada vestir, com és el seu caràcter i què li agrada fer. Explica per què t'agrada, què és el més important que t'ha ensenyat i quin és el dia que millor t'ho has passat amb ell o amb ella.

Escriu un títol per a la redacció.

ESQUEMA

